

Jakt

Bilaga 1

Ekologiskt och etiskt väl genomförd jaktturism är att klokt använda en naturresurs, viltet, och ge det ett ökat ekonomiskt värde i konkurrensen med annan markanvändning och andra aktörers krav. Kan viltresursen användas ekonomiskt, är många markägare mer positiva till att acceptera de eventuella skador på skog och gröda som viltet kan ge upphov till. Sverige har mycket goda förutsättningar för en bra jaktturism. Naturens Bästas arrangörer bedriver jakten på ett ekologiskt uthålligt sätt med mycket höga krav på jaktetik och viltvårdskunskap.

Jaktturism har ofta ett högt förädlingsvärde och kan därför omsätta mycket pengar. Det innebär en möjlighet till arbetstillfällen och försörjning, främst i glesbygd, om den sköts rätt.

För att kunna bedriva en ekologiskt sett långsiktigt uthållig jakt och naturvård, har arrangören en väl genomarbetad viltvårdsplan. Viltvårdsplanen revideras kontinuerligt och följs upp med hjälp av jaktdagbok och årligt jaktbokslut. Naturens Bästa-märkt jakt bedrivs endast på naturligt förekommande viltarter, som vuxit upp i sin naturliga miljö. En jaktarrangör med märkta arrangemang har goda kunskaper i viltvård, ekologi och jaktetik, och man ställer höga krav på sina jaktgäster.

Med en stark lokal förankring bidrar jaktturismentreprenören till att allmänheten alltmer inser jaktturismens, och därmed viltets och dess naturliga levnadsmiljöers konkreta värde för en levande landsbygd. Jaktturismentreprenören blir en naturlig samarbetspartner för jord- och skogsägarna, såväl som för länsstyrelsens naturvårdsenhet och olika forskningsprojekt.

Naturens Bästa-märkta jaktarrangemang sker med lokal jaktledare/guide med god kännedom om natur, kultur och jakt. Alla säkerhetsaspekter tas på största allvar.

Grundkriterier:

Arrangören:

- B1.1.1 Arrangören har minst två års erfarenhet från jaktturismbranschen.
- B1.1.2 Jakt sker endast efter viltarter, som omfattas av allmänna jakttider eller av olika typer av licensierad jakt.
- B1.1.3 Minst en jaktledare/guide hos Arrangören har, senast inom två år efter att Arrangören blivit godkänd av Naturens Bästa genomgått en kurs i ekoturismmärkt jakt, arrangerad av Ekoturismföreningen.
- B1.1.4 Arrangören redovisar skriftligen relevant utbildning hos jaktledare och jaktguider. Bifogas ansökan.
- B1.1.5 Referenser och vitsord som styrker kunskaper/erfarenheter för respektive anställd bifogas ansökan.
- B1.1.6 Namn, utbildning, referenser och vitsord för hundförare bifogas ansökan.
- B1.1.7 Namn på eftersökshundar tillsammans med utbildning, referenser eller vitsord bifogas ansökan. Samma gäller för apporterande hundar där lagen kräver sådana.

Bilaga 1

- B1.1.8 Arrangören har upprättat en Viltvårdsplan, som omfattar ett sammanhängande skötselområde av (för jakt efter högvilt) minst 2000 ha (söder om Dalälven) eller minst 5000 ha (norr om Dalälven). Viltvårdsplanen bifogas i ansökan. En ny viltvårdsplan upprättas varje år, och efter årets slut förvaras planen hos företaget. Denna ska kunna uppvisas.
- B1.1.9 I Viltvårdsplanen ingår följande:
 - karta med angiven areal över området.
 - redovisning av viltstammarnas beräknade storlek och sammansättning vid jaktårets början.
 - för varje viltslag som ämnas jagas anges följande:
 - uttagets storlek (antal).
 - hur många av varje kön (antal).
 - åldersfördelning och/eller annan fördelning (hornuppsättning mm).
 - jaktform.
 - antal jägare.
 - antal jaktdagar.
 - hur viltet ämnas tas till vara (kött, skinn mm).
 - viltrapportering till Länsstyrelsen, Jägareförbundet etc.
 - eventuella möten och samråd av vikt för skötselplanen.
- B1.1.10 Ansökan, med bifogad Viltvårdsplan, ska vara avstämd med Länsjaktvårdaren.
- B1.1.11 Om Arrangören inte själv har rådighet över tillräckligt markområde har en samrådsplan som omfattar ovan angivna arealer upprättats med omgivande markområden. Ett skötselområde kan således bestå av Arrangörens markområde samt omgivande marker. Arrangören behöver således inte ha rådighet och bedriva aktiv jakt över hela ytan, men dess uttag av vilt görs i relation till dess andel av hela skötselområdet. Övrigt markområde inom viltvårdsplan skall således också göra uttag i relation till sin del.
- B1.1.12 Om Arrangören bedriver jakten på ett mindre markområde än ovan angivna arealer för viltvårdsplan, bifogas till denna ansökan en skriftlig motivering/förklaring till varför området ändå kan anses möjliggöra en uthållig och långsiktig viltvård. Exempel på detta kan vara att jakten sker på småvilt, eller att den sker på ett väl avgränsat geografiskt område, t.ex. öar. Motiveringen kommer att bedömas av Märkningskommittén och oberoende sakkunskap.
- B1.1.13 Arrangören upprättar vid varje årsslut ett jaktbokslut över det gångna året. Bokslutet förvaras tillsammans med Viltvårdsplanen hos Arrangören och skall kunna visas upp på uppmaning.

Bilaga 1

- B1.1.14 Jaktbokslutet innehåller följande:
- det planerade uttaget enligt viltvårdsplanen.
 - det gångna årets totala avskjutning för respektive art;
 - uttagets storlek (antal).
 - ålder- och könsfördelning (antal).
 - jaktform.
 - antal jaktdagar.
 - hur viltet togs till vara (kött, skinn mm).
 - fällt vilt av respektive art per mantimme och dag.
 - beskrivning av den viltrapportering som gjorts till Länsstyrelse, Jägareförbundet etc.
 - kommentarer och redogörelse från möten med t ex jaktvårdskretsen, lokalbefolkningen, organisationer, gäster m.fl.

 Arrangemanget:

- B1.2.1 Jakten bedrivs endast på naturligt förekommande viltarter som vuxit upp i sin naturliga miljö.
- B1.2.2 Jakt bedrivs inte i hägn.
- B1.2.3 Allt vilt tas till vara – kött och/eller skinn.
- B1.2.4 Den ansvarige jaktledaren/guiden finns alltid fysiskt närvarande inom det geografiska jaktområdet under pågående jakt.
- B1.2.5 Lokal jaktledare/guide med god kännedom om natur, kultur och jakt finns alltid med under Arrangemanget. Med lokal menas i detta sammanhang från länet eller närmaste grannlän.
- B1.2.6 Jaktledaren informerar alltid deltagarna noggrant innan jakten börjar. Informationen innehåller följande:
- jaktregler (se nedan under Jaktregler, pkt B1.2.12).
 - en företagspresentation och ett sammandrag ur föregående års jaktbokslut.
 - information om framtida planer, miljövisioner och arbete med ständig förbättring inom ekoturism.
 - bygdeinformation och lokala samarbetspartners.
- B1.2.7 Arrangören genomför alltid inskjutning och övningsskjutning med deltagaren för att kontrollera gästens vapen och vapenhantering, samt deltagarens skjutskicklighet.
- B1.2.8 Arrangören ser till att endast alternativhagel används.
- B1.2.9 Arrangören genomför en kontroll av, och genomgång i artkännedom, för att undvika att deltagaren skjuter på ”fel” och otillåtna/förbjudna villebråd.
- B1.2.10 Arrangören förmedlar kunskaper till deltagaren, såväl som en fascination för både jaktbart och icke jaktbara vilt, och om hela det ekosystem som jakten pågår i.

Bilaga 1

- B1.2.11 Arrangören för jakt dagbok. I jakt dagboken nedtecknas följande för varje jakt dag:
 - iakttaget och fällt vilt; art, antal, kön, ålder, vikt, horn uppsättning mm.
 - antal jägare.
 - antal jakt timmar.
- B1.2.12 Arrangören har upprättat jakt regler som skrivs under av varje delta gare. Jakt reglerna innefattar följande:
 - vapen hantering och säkerhet, vapen klasser och ammunition typer.
 - vad som är skjutbart och eventuella begränsningar vad gäller t ex kön och ålder på viltet.
 - vilka arter som inte är skjutbara, särskilt där förväxlingsrisk kan finnas.
 - kulturella regler och uppförande.
 - alkoholförbud under och före jakten.
 - hantering av avfall, tomhylsor, toabesök och fimpar i terrängen.
 - kommunikationer och samband under jakten, samt för personlig säkerhet.
 - transporter.
 - hantering av fällt vilt. Respekt mot det fällda viltet, men också gentemot allmänheten.
 - vad som ska ske vid eventuell skadeskjutning.
- B1.2.13 Innan bokning redovisas för deltagaren vilka krav som kommer att ställas. I samband med bokning får deltagaren skriftligen bekräfta att man förstått och är beredd att följa jakt reglerna.
- B1.2.14 Jakt reglerna delges deltagaren även på plats, såväl muntligen som skriftligen, på ett för deltagaren förståeligt språk.
- B1.2.15 Jakt deltagare som bryter mot jakt reglerna avskiljs från jakten.
- B1.2.16 Arrangören kontrollerar att deltagaren har gällande vapen licens och jakt kort.

Bonuskriterier:

Arrangören:

- B1.3.1 Alla jakt ledare/guider hos Arrangören har genomgått utbildning i ekoturismmärkt jakt, arrangerad av Ekoturismföreningen.

Arrangemanget:

- B1.4.1 Deltagaren deltar i tillvaratagandet/slakten och/eller tillagning av fällt vilt.
- B1.4.2 Deltagaren deltar i viltvårdsarbetet.
- B1.4.3 Arrangören levandegör den traditionella användningen av vilt, såsom senor, skinn, troféer etc.
- B1.4.4 Arrangören förmedlar jakt områdets traditioner och historia kring jakten.

Fiske

Bilaga 2

Sportfiske är ett av Sveriges vanligaste fritidsnöjen, och en vanlig form av turism i naturen. Man reser långt för att få fiska. Bra fiskevatten finns över hela landet och kunskapen om hur man fiskar och vårdar fiskbestånden finns allmänt tillgänglig. Men ännu är sportfisketurismen i allmänhet lågt förädlad, vilket ofta påverkar lönsamheten och därmed också naturvärdena negativt. Myndigheter och fiskerättsägare har idag många gånger svårt att skapa ett ekologiskt hållbart sportfiske med god ekonomisk avkastning. Fisketurismentreprenörerna kan mycket väl bidra till att skapa just det, med hjälp av naturresursen fiskevatten och ett ekoturismtänkande.

Naturens Bästa-märkta fiskearrangemang sker på naturligt förekommande fiskarter och skaldjur i naturliga bestånd, på ett sätt som främjar bevarandet av fiskbestånden och skyddet av naturmiljöerna. En fiskearrangör med märkta arrangemang bedriver fisket på ett varsamt och ekologiskt långsiktigt uthålligt sätt, med höga etiska och kvalitetsmässiga krav i genomförandet. Genom att föregå med gott exempel (bidra till fiskevårdsarbete, informera och upplysa om reglers värde och om nyttan med fiskevårdsåtgärder) försöker fisketurismentreprenören bli en naturlig länk mellan konsumenter, fiskerättsägare, fiske- och naturvård. Med en stark lokal förankring bidrar fisketurismentreprenören till att allmänheten alltmer inser fisketurismens och därmed fiskens och fiskevattnens konkreta värde för en levande landsbygd.

Man blir en naturlig samarbetspartner för fiskerättsägarna. En ökad förädlingsgrad inom fisketurismen kommer, tillsammans med en ökad ekologisk fiskevård, att ge kunden möjligheter till rikare fiskeupplevelser, i allt bättre förvaltade fiskeområden. Upplevelser som han/hon svårligen hade kunnat hitta till på egen hand. Naturens Bästas arrangörer har därför mycket goda kunskaper om fiske, fiskevård, och ekologi. Man ställer höga krav på sina gästers beteende. Självklart finns avtal, och samråd har skett med fiskevattenägare och naturvårdande myndigheter. Arrangören har en väl genomtänkt skriftlig fiskevårdspolicy. Den beskriver vad arrangören kan bidra och bidrar med för fiskevården. Denna kompletteras med fiskedagbok och årligt fiskebokslut. Fiskeentreprenörer bör ges bättre förutsättningar att förvalta fiskevatten, så att deras ambitioner att skapa lönsamma arrangemang och ett hållbart nyttjande kan tas tillvara. Guidade fiskearrangemang som är märkta med Naturens Bästa sker med lokal guide som har god kännedom om natur, kultur och fiske.

Grundkriterier:

Arrangören:

- B2.1.1 Arrangören har minst två års erfarenhet inom fisketurismbranschen.
- B2.1.2 Arrangörens fiskeverksamhet följer de lagar och förordningar som utfärdas av Fiskeriverket och respektive länsstyrelse, samt fiskerättsägarnas regler för fisket.
- B2.1.3 Arrangören har, senast inom två år efter att Arrangören blivit godkänd, genomgått en kurs i ekoturismmärkt fiske och fiskevård, arrangerad av Svenska Ekoturismföreningen och fiskets intresseorganisationer, eller kan visa intyg på motsvarande utbildning. Kursen syftar till att skapa en fiskevårdspolicy, som beskriver på vilka sätt Arrangören bidrar till en ekologisk fiskevård.
- B2.1.4 Skriftligt avtal om kommersiellt sportfiske finns med fiskerättsägarna där fisket förekommer, där så är praktiskt möjligt och en tydlig avtalspart finns. Avtalet kan visas upp vid anmodan.

Bilaga 2

- B2.1.5 Där staten är fiskerättsägare har samråd genomförts med ansvarig myndighet, antingen länsstyrelsen eller Fiskeriverket.
- B2.1.6 Arrangörens skriftliga fiskevårdspolicy innehåller följande:
 - arrangörens ambitioner för fisket, fiskevården och turismverksamheten.
 - målsättningen med fiskevårdspolicyn.
 - en kort bakgrundsbeskrivning av fisket, vilka fiskevatten det gäller och de fiskbestånd som är aktuella, de fiskevårdsåtgärder som Arrangören genomför eller är delaktig i, samt viktiga regler för fisket.
 - en beskrivning av hur Arrangörens verksamhet gynnar fiskevårdens utveckling.
 - uträkningar med bilagda schablonvärden för de fiskevatten som fiskas. Uträkningen ska visa hur många kilo av den sportfiskade arten som aktuella vatten producerar. Det ska framgå av fångststatistiken hur många kilo av den sportfiskade arten som turistfisket skördar, för att säkerställa att turistfisket inte överexploaterar fiskevattnet.
- B2.1.7 Arrangören upprättar vid varje årsslut ett fiskebokslut över det gångna året. Fiskebokslutet beskriver Arrangörens insatser under året i fiskevårdsarbetet och redogör för fångststatistik i relation till vattnens produktionskapacitet. Fiskebokslutet förvaras tillsammans med fiskedagboken hos Arrangören och skall kunna uppvisas vid anmodan.

Arrangemanget:

-
- B2.2.1 Fisket sker endast på naturligt förekommande arter, på ett sätt som främjar bevarandet och skyddet av de naturliga fiskbestånden och naturmiljöerna. Eventuella undantag kommer att bedömas av oberoende sakkunskap.
 - B2.2.2 Arrangören för fiskedagbok som visar mängden upptagen fisk per man per fiskad dag (art/kg/cm/fiskedag) och återutsatt fisk i antal.
 - B2.2.3 Arrangören har egna regler för Arrangemanget, som delges deltagarna muntligen eller skriftligen. De ska innehålla information om:
 - fiskeregler och andra juridiskt bindande bestämmelser runt arrangemanget, t ex eventuella minimimått, fredningstider, etc.
 - hantering av skräp, hänsyn, avfall, nylonlinor, toabesök, fimpar, etc.
 - etiska regler och fångstmetoder för arrangemanget:
 - fisken ska inte utsättas för onödigt lidande.
 - den fisk som ska tas tillvara, avlivas snabbt och skonsamt.
 - hänsyn tas till andra fiskande, besökare och närboende.
 - om fiske bedrivs med målet att återutsätta fångad fisk, ska den hanteras så varsamt som möjligt (hullingslösa krok, icke-agnförsedd krok, våta händer, knutlös håv, ingen återutsättning då vattentemperaturen är för hög eller lufttemperaturen för låg, etc). Arrangören visar hur man återutsätter fisk på ett sätt som ger fisken bästa förutsättningar att överleva. (Informationsblad går att få från Sportfiskarna.)

Bilaga 2

- fisket ska bedrivas med spö, lina och krok.
- mängdfångande redskap som nät, långrev etc. får inte användas. Undantaget är insjökräft- och krabburar.
- fiskedon som ej fiskas aktivt får inte användas (ståndkrok, gädd-saxar etc.).
- fiskaren skall själv vara närvarande vid fisket (fiskemetoder som trolling räknas som aktivt fiske och är tillåtet). Undantaget är insjökräft- och krabburar.
- kräftfiske med agnade burar vittjas inom tolv timmar. Kräftfiske bedöms i övrigt på samma sätt, avseende naturliga bestånd och hållbart nyttjande.

- B2.2.4 Fiskeledare och eventuell lokal guide under Arrangemanget har god kännedom om fiskevård och fiske på resmålet.
- B2.2.5 Deltagaren får skriftligen underteckna avtal om att följa arrangörens fiskeregler.

Bonuskriterier:

Arrangören:

- B2.3.1 Personal som är aktiva med fisket och fiskeinformationen har gått kursen i ekoturismmärkt fiske (se ovan).
- B2.3.2 Arrangören avsätter medel till fiskevårdsåtgärder.
- B2.3.3 Arrangören deltar aktivt i den förening som äger fiskerätten, i syfte att skapa ett långsiktigt hållbart fiske.
- B2.3.4 Arrangören har skriftligen bifogat uppgifter om relevant fiskeutbildning för respektive anställd.

Arrangemanget:

- B2.4.1 I Arrangemanget ingår en grundläggande fiskevårdgenomgång för kunden.
- B2.4.2 Arrangemanget innehåller undervisningsinslag om insektslivet vid fiskevattnet, fiskarterna och annan biologisk kunskap som ökar förståelsen för vattenekosystemen.